

□ Rääkkylästä luotiin sipulin, marjojen ja muidenkin vihannesten johtava viljelypaikkakunta koko maata ajatellen. 1970-luvulla Ahvenanmaa ja Rääkkylä olivat suurimpia sipulintuotantoalueita.

Vaikka Rääkkylän kunta rakensikin ensimmäisen teollisuushallinsa jo vuonna 1967 ensimmäisenä kuntana Pohjois-Karjalassa, niin kunnan harjoittama elinkeinojen kehittämistyö jo alusta lähtien kohdistettiin voimakkaana kunnan pääelinkeinon, maatalouden kehittämiseen.

Olisikin ollut väärin, jos elinkeinoon, jonka piiristä kunnan väestön pääosa sai ja tulisi pitkälle tulevaisuuteen saamaan toimeentulonsa, kunnan elinkeinopolitiikka ei olisi kohdistunut. 1960-luvulla peräti 70 % väestöstä sai toimeentulonsa maataloudesta.

Rääkkylän kunta aloitti aktiivisen maaseutuelinkeinojen kehittämistyön jo 1960-luvulla. Rääkkylä oli tässä työssä maakuntamme kunnista ensimmäinen ja muita edellä, jopa 10 vuotta. Maatalouden kehittämistoimenpiteet aloitettiin palkkaamalla kuntaan elinkeinoasiamies, jonka tehtäväksi tuli maatalouden ja sen sivu- ja liitännäiselinkeinojen kehittämistyön johtaminen. Elinkeinoasiamies palkattiin Rääkkylään ensimmäisenä kuntana läänissämme. Kunta lopetti maatilansa ylläpidon ja siirsi tilanhoitaja **Kauko Rönkön** elinkeinoasiamieheksi.

Rääkkylä aloitti kiinteän yhteistyön Pohjois-Karjalan maatalouskeskuksen kanssa. Kunnassa suoritettiin maatalouskeskuksen asiantuntijoiden toimesta maatalouden perustutkimus ja laadittiin tilakohtaiset kehittämissuunnitelmat sellaisille tiloille, joilla maatilataloutta katsottiin kohtuudella voitavan harjoittaa.

Tuolloin Rääkkylän maatilatalouden tuotantosuunnista hallitsevin oli lypsykarjatalous. Luontaiset rehuviljan ja nurmen tuotantoedellytykset takasivat sen, että nautakarjatalous jatkossakin säilyttää asemansa. Sianlihan ja kananmunien tuotanto ei Rääkkylässä ollut saanut jalansijaa.

Asser Pietarinen oli Rääkkylän suurin sipulintuottaja 1970-luvulla. Kuva: Sylvi Pietarisen kotiarkisto.

Simanainen muistelee Rääkkylä oli edelläkävijä maatalouden ja sen liitännäiselinkeinojen kehittämistyössä

Aluksi maatalouden elinkeinotoimet kohdistuivatkin lypsykarjatalouden kehittämiseen. Heti maatalouden kehittämistoimenpiteitten alettua Rääkkylässä ryhdyttiin miettimään, mitä muuta elinkeinotoimintaa kuin perinteistä maataloutta kylillä voitaisiin harjoittaa.

Sipulin ja marjanviljely Rääkkylässä alkaa

1950-luvulla Rääkkylässä oli 4H-yhdistyksen, silloisen maatalouskerhoyhdistyksen, ohjauksessa viljelty lähinnä

avomaan kurkkua ja sokerijuurikasta. Neuvojana oli **Toivo Toropainen**. Hän sai lisänimen ”Porkkana Topi”. Toropainen oli myös keskeinen luottamushenkilö kunnassa 1960-luvulla. Hän oli vuosia muun muassa kunnanvaltuuston puheenjohtaja. Ilmeisesti nämä perinteet johtivat siihen,

että vihannesten ja marjojen viljelyä lähdettiin paikkakunnalla kehittämään maatilatalouden liitännäiselinkeinoksi.

Maatalouskeskuksen ja elinkeinoasiamiehen työ alkoi varsin nopeasti tuottaa tulosta. Erikoiskasvien viljelyä kehitettäessä aluksi pääpaino pantiin sipulinviljelylle, koska se maalajien suhteen hyvin sopi Rääkkylän peltoihin ja on kasvi, joka antaa huomattavan suuren työtulon pieneltä pinta-alalta.

Varjopuolena sipulinviljelyä aloitettaessa on sen suuri riskialtius. Siemen ja apulantakustannukset ovat melkoiset, joten epäonnistuminen saattoi tuottaa huomattaviaakin taloudellisia menetyksiä. Sipulin viljely vaatii viljelijältä myös ammattitaitoa. Tätä pyrittiin antamaan viljelijöille ohjekirjallisuutta jakamalla ja koulutusta järjestämällä. Sipulin sopimusviljelijöitä Rääkkylässä oli parhaimmillaan noin 50.

Suurin tilakohtainen viljelyala 1970-luvun puolessa välin oli 7 hehtaaria ja koko pitäjän sipulinviljelyala n. 40 - 50 hehtaaria. Parhaimpina vuosina Rääkkylässä tuotettiin sipulia 400.000 - 500.000 kg.

Rääkkyläläiset sipulinviljelijät perustivat Rääkkylän Sipuli -nimisen osakeyhtiön, jonka puitteissa ja kunnan elinkeinoasiamiehen ohjauk-

nessa hoidettiin sipulin varastointi ja markkinointi keskitetyksi. Rääkkylässä tuotetun sipulin ostajina olivat kaupan kaikki keskusliikkeet ja monet yksityiset vihannestukut Pohjois-Karjalassa ja muuallakin maassa. Lähes koko Rääkkylän sipulintuotanto perustui kiinteisiin markkinointisopimuksiin tukkuostajien kanssa. Näin varmistettiin, että paikkakunnalla tuotettu sipuli ei jää myymättä tai on myytävä alihintaan.

Näin laaja tuotanto vaati sipulin varastointia paikkakunnalla. Varastokysymys Rääkkylässä ratkaistiin kunnan ja Rääkkylän Sipulin kanssa yhteistyössä. Rääkkylän kunta kunnosti ammattikurssikeskuksen työpajarakennuksen noin 100.000 kilon sipulivarastoksi ja toisen vanhan meijerirakennuksen tiloihin ja asensi niihin varaston vaatimat laitteet. Varastot vuokrattiin Rääkkylän Sipulille.

Varastoista toinen oli täydellinen kylmävarasto, jossa sipuli voitiin varastoida kauas kevättalvelle. Toisessa varastossa oli vain kuivatuslaitteet, jäähdyttäminen tapahtui ulkoilman avulla. Tästä varastosta sipuli myytiin jo tammi-kuun loppuun mennessä. Suurimmat sipulinviljelijät rakensivat omia varastojaan. Kunnan varastot jäivät vähemmän sipulia tuottavien viljelijäin varastotiloiksi.

Sipulivarastojen rakentaminen kunnan toimesta oli oikea ratkaisu. Ne varmistivat viljelyn säilymisen ja laajenemisen Rääkkylässä. Samalla ne auttoivat muunkin vihannesviljelyn aloittamisen ja laajentumisen paikkakunnalla. 1970-luvulla suurin sipulin tuottaja alue Suomessa oli Ahvenanmaa, Manner-Suomessa Rääkkylä.

Ilkka Simanainen
joulukuu 2012

– Ryhtyisikö sipulinviljelijäksi? pohtivat sipulinviljelijöiden ensimmäisessä kokouksessa Toivo Toropainen, vasemmalla, Aulis Kinunen, Onni Kärkkäinen, Pauli Rosti, Asser Pietarinen ja Reino Asikainen. Kuva: Sylvi Pietarisen kotiarkisto.